

1^e Bijeenkomst Werkgroep 'De materiële cultuur van wetenschap tot 1800'

Vrijdag 19 mei 2006, 13.00-17.00 uur

Grote Vergaderzaal, UB, Witte Singel 27 Leiden

Programma

- 13.00-13.45: ontvangst met lunch
- 13.45-14.00: welkomstwoord door Annemieke Verboon & Esther van Gelder
- 14.00-14.45: lezing Christoph Lüthy: 'De eigenzinnige dynamiek van wetenschappelijke illustraties'
Aansluitend discussie
- 14.45-15.30: lezing Sarah de Rijcke: 'De kracht van interventie: afbeeldingen van hersenen in Thomas Willis' *Cerebri Anatome* (1664)' Aansluitend discussie
- 15.30-15.45: koffiepauze
- 15.45-17.00: plenaire discussie over invulling van de werkgroep gespreksleider: Florike Egmond (UL)
- 17.00-18.00: afsluiting & borrel

2^e Bijeenkomst Werkgroep 'De materiële cultuur van wetenschap tot 1800':

Verzamelingen wetenschap

Vrijdag 15 september 2006, 13.00-17.00 uur

Museum Vrolik, Faculteit der Geneeskunde

Academisch Medisch Centrum (AMC), Meibergdreef 15, 1105 AZ Amsterdam

Programma

- 13.00-13.15: verzamelen en welkom bij museum Vrolik
- 13.15-14.15: rondleiding anatomisch museum en depots door Laurens de Rooij
- 14.30-15.30: lezing van Mark Meadow: 'Putting things in boxes. Places of knowledge from the Italian studiolo to the German Wunderkammern'. Aansluitend discussie
- 15.30-16.00: koffiepauze
- 16.00-17.00: lezing van Jetze Touber: 'Materiaal voor martelaars. De hagiografische collectie van Antonio Gallonio (1556-1605)'. Aansluitend discussie
- 17.00-18.00: afsluiting & borrel

3e Bijeenkomst Werkgroep 'De materiële cultuur van wetenschap tot 1800' & Museum Boerhaave: Wat leert de ervaring? Instrumenten en wetenschapshistorisch onderzoek

Vrijdag 19 januari 2007, 13.00-17.00 uur

Museum Boerhaave

Lange St. Agnietenstraat 10, 2312 WC Leiden

Programma

13.00-13.30	Welkom & introductie door Dirk van Delft
13.30-14.15	Stijl & esthetiek: microscopen in museum Boerhaave
14.15-14.45	Lopen naar depot (± 10 minuten) & koffiepauze
14.45-16.15	Materialiteit & authenticiteit: voorwerpen uit het depot
16.15-17.00	Discussie onder leiding van Huib Zuidervaart
17.00	Afsluiting & borrel in café De Bonte Koe

Literatuur:

- Bennet, J. (2005). 'Museums and the History of Science. Practitioner's Postscript' *Isis*, 96: 602-608.
- Dunn, R. (2006). 'Made to measure: some thoughts on the design of scientific instruments' In Taub, L. & Willmoth, F. (Eds.) *The Whipple Museum of the History of Science. Instruments and Interpretations, to Celebrate the Sixtieth Anniversary of R.S. Whipple's Gift to the University of Cambridge*. (pp. 121-137) Cambridge: University Press.
- Olivier, M. (2005). "Binding the book of nature: microscopy as literature" *History of European Ideas*, 31/2: 173-191.

Organisatie: Museum Boerhaave: Bart Grob & Mienke ten Hennepe

Werkgroep *Materiële Cultuur van Wetenschap*: Annemieke Verboon (UL) & Esther van Gelder (UL)

4e Bijeenkomst Werkgroep 'De materiële cultuur van wetenschap tot 1800': Esthetiek in wetenschappelijk beeldmateriaal

Vrijdag 23 november 2007, 13.00-17.00 uur

Artis bibliotheek Amsterdam Plantage Middenlaan 45 -1018 DC Amsterdam

Programma

13.00-13.15	Welkom & introductie door Esther van Gelder en Annemieke Verboon (Werkgroep <i>Materiële cultuur van wetenschap</i>)
13.15-13.30	Introductie op de Artis Bibliotheek door Mieke Beumer (Adjunct-conservator Bijzondere Collecties – Artis Bibliotheek)
13.30-14.00	Bert van de Roemer (Universiteit van Amsterdam): "Natuur in orde, natuur in overdaad: esthetische strategieën in natuurhistorische illustraties uit de Republiek"
14.00-14.45	Discussie en koffiepauze
14.45-15.15	Bezichtiging van enkele bijzonder objecten uit de Artis Bibliotheek
15.15-15.45	Rachel Esner (Universiteit van Amsterdam): "Charcot and the Fine Arts: The Aesthetic Formation of Hysteria"
15.45-16.15	Jacques Spee (Hogeschool Zuyd, Academie Beeldende Kunsten Maastricht): "Art and Science"
16.15-16.45	Discussie
16.45	Afsluiting en borrel

Organisatie: Universiteit van Amsterdam: Bert van de Roemer & Rachel Esner

Werkgroep *Materiële Cultuur van Wetenschap*: Annemieke Verboon (UL) & Esther van Gelder (UL)

(5de Bijeenkomst: Eendaagse conferentie op 25 januari 2008, zie aparte bijlage)

6e Bijeenkomst Werkgroep 'De materiële cultuur van wetenschap tot 1800' & Djoeke van Netten (RuG)Museum Boerhaave: Het wetenschappelijke boek

Vrijdagmiddag 12 december 2008

Leiden: Bibliotheca Thysiana

Op aandringen van de Neurenbergse uitgever werd aan de eerste druk van Copernicus' *De revolutionibus* (1543) een voorwoord toegevoegd waardoor het leek alsof Copernicus zijn heliocentrische theorie louter als een hypothese voorstelde. De meeste zestiende-eeuwse geleerden lazen Copernicus' boek dan ook alsof daarin een interessant idee, een rekenmethode, en niet de realiteit werd voorgesteld. Pas vanaf 1600 kwam de discussie over het heliocentrische stelsel daadwerkelijk op gang.

Dit voorbeeld toont dat de rol van de drukker-uitgever soms groter was dan velen zich realiseerden. De publicatie van een belangrijk wetenschappelijke boek fungeert vaak als mijlpaal in de wetenschapsgeschiedenis. Boeken echter zijn niet alleen kennisdragers maar ook materiële objecten. Zij zijn geen transparante objecten waardoor de ideeën en intenties van de auteur helder te zien zijn.

Vroegmoderne geleerden waren sterk afhankelijk van boekdrukkers en uitgevers voor de uitgave, vormgeving en verspreiding van hun kennis. Maar bepaalden deze “gatekeepers of knowledge” daarbij mede de receptie van de daarin vastgelegde kennis? Hoe kunnen wetenschapshistorici vroegmoderne wetenschappelijke publicaties ‘lezen’ om de ideeën en intenties van de geleerde auteur te onderscheiden van die van de drukker en de uitgever? En wat is het nut daarvan?

In deze zesde bijeenkomst van de Werkgroep Materiële Cultuur van Wetenschap gaan wetenschaps-historici in gesprek met boekhistorici. De plaats van samenkomst is de enige vroegmoderne Nederlandse geleerdenbibliotheek die nog als zodanig te bezichtigen is: de *Bibliotheca Thysiana* in Leiden. Het aantal plaatsen is beperkt. Meldt u nu aan: Materielecultuurvanwetenschap@gmail.com

Programma

13.00-13.20	Welkom & introductie door Esther van Gelder en Annemieke Verboon (UL / Werkgroep <i>Materiële Cultuur van Wetenschap</i>)
13.20-14.20	Introductie op de <i>Bibliotheca Thysiana</i> door Paul Hoftijzer (Hoogleraar Boekwetenschap UL / Curator <i>Bibliotheca Thysiana</i>)
14.20-15.05	Djoeke van Netten (RUG): <i>Publish or perish?</i>
- geen boek zonder drukker
15.05-15.30	Koffiepauze
15.30-16.15	Sylvia van Zanen (UL): <i>“Heeft Plantijn zijn verstand verloren?!”</i> ;
de relatie tussen Carolus Clusius (1526-1609) en zijn uitgevers
16.15-16.50	Plenaire discussie onder leiding van Paul Hoftijzer
16.50	Afsluiting en borrel

Organisatie: Esther van Gelder en Annemieke Verboon (UL, Werkgroep MCW) i.s.m. Djoeke van Netten (RUG).

Deelnemers

- Mieke Beumer (Artis bibliotheek/Universiteitsbibliotheek Amsterdam)
- Jantien Dopper (Universiteit Leiden)
- Jozien Driessen van het Reve (onafhankelijk onderzoeker)
- Siegfried Huigen (Universiteit van Stellenbosch)
- Tim Nicolaije (Universiteit Twente)
- Martien van Oijen (Naturalis)
- Kasper van Ommen (Scaliger Instituut/Universiteitsbibliotheek Leiden)
- Jurjen van Rees (onafhankelijk onderzoeker)
- Susanna de Schepper (University of Warwick)
- Ruud Vlek (onafhankelijk onderzoeker)